

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla dr. Sóti Emese ügyvéd által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek, a dr. Czibolya László ügyvéd által képviselt alperes neve (alperes címe) alperes ellen ági öröklés megállapítása iránt indított perében a Heves Megyei Bíróság 2010. június 10. napján meghozott 5.P.20.310/2009/20. számú ítélete ellen az alperes részéről 21. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 50.000 (Ötvenezer) forint másodfokú perköltséget.

A le nem rótt fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

2008. május 31. napján végintézkedés hátrahagyása nélkül hunyt el **K.M.Á.** (továbbiakban: örökhagyó), aki az alperes gyermeke és a felperes unokája (lányának gyermeke) volt. Az örökhagyó hagyatékát a **gy-i** hrsz. alatt nyilvántartott, természetben **gy-i W.** számú lakásingatlan (továbbiakban perbeli ingatlan), valamint az OTP Bank Nyrt. **Gy.** Fiókjánál vezetett gyámhatósági betétkönyvben elhelyezett 733.207 forint és járulékai képezték. Leszármazó és házastárs hiányában, valamint édesanyja előtte való elhalálása folytán az örökhagyó törvényes örököse apja, az alperes. Az örökhagyó hagyatéki eljárásában nagyszülei, a felperes és házastársa a hagyatékra ági öröklési igényt jelentettek be, amit az alperes nem ismert el. Erre figyelemmel a közjegyző az örökhagyó hagyatékát ideiglenes hatállyal törvényes öröklés jogcímén az alperesnek adta át.

A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy ági öröklés jogcímén megszerezte az örökhagyó hagyatékát - a **gy-i** hrsz.-ú ingatlant és a gyámhatósági betétkönyvben elhelyezett pénzüsszeget. Kérte továbbá az ingatlan vonatkozásában tulajdonjoga ingatlan-nyilvántartásba való bejegyzését is. Keresete

ténybeli alapjaként arra hivatkozott, hogy a Gy. M. út 46. szám alatti ingatlan az ő kizárólagos tulajdonát képezte, azt 1996. október 31-én eladta 5 millió forint vételárért. E vételárból vásárolta meg a perbeli ingatlant, az adásvételi szerződésben azonban vevőként nem ő, hanem lánya, az örökhagyó anyja került megjelölésre. A vételárból megmaradt pénzt az OTP Gy. Fiókjánál a számú betétkönyvben helyezte el. Lánya a perbeli ingatlant az örökhagyónak ajándékozta, továbbá a felperes tudomása szerint az örökhagyó hagyatékába tartozó gyámhatósági betétkönyvben elhelyezett összeg is a Gy. M. út 46. szám alatti ingatlan megmaradt vételárból származik, amellyel lánya rendelkezett és utána örökölte meg azt az örökhagyó. Mindezekre figyelemmel az örökhagyó hagyatékába tartozó ingatlan és a betétben elhelyezett pénzösszeg a Ptk. 611. § (1) bekezdése, 612. §-a, valamint a PK 81. számú állásfoglalás a) pontja alapján ági vagyont képez, amelynek öröklésére a felperes jogosult.

Az alperes a kereset elutasítását kérte, mert álláspontja szerint az megalapozatlan. Nem tagadta, hogy a Gy. M. út 46. szám alatti ingatlan 1996. október 31-én került értékesítésre, téves azonban a felperes arra való hivatkozása, hogy annak egyedüli és kizárólagos tulajdonosa ő volt. A földhivatali bejegyzésekből kitűnően ez az ingatlan csak 9/10 részben képezte a felperes tulajdonát, annak 1/10 részének tulajdonosa az örökhagyó édesanyja volt. Az értékesítésre és vételre vonatkozó iratok alapján hitelt érdemlően nem bizonyított, miszerint az örökhagyó anyja az előbb említett ingatlanból befolyt vételárból vásárolta meg a perbeli ingatlant. Arra sincs bizonyíték, hogy a hagyatékot képező betétkönyvben lévő követelés a felperes által megjelölt ingatlan értékesítéséből megmaradt pénzből került befizetésre a számlára.

Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy ági öröklés jogcímén a felperes tulajdonát képezi 9/10 részben a **gy-i** hrsz. alatt nyilvántartott, természetben Gy. W. szám alatti ingatlan. Rendelkezése szerint az ítélet jogerőre emelkedése után külön keresi meg az illetékes földhivatalt a felperes tulajdonjogának bejegyzésére. Kötelezte az elsőfokú bíróság az alperest, hogy fizessen meg az felperesnek 200.000 forint perköltséget. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. További rendelkezése szerint az alperes felmerült költségeit önmaga, míg a le nem rótt illetéket az állam viseli.

A megállapított tényállás szerint a felperes és G.L. házasságát a bíróság 1976-ban felbontotta, ezt követően a házastársi közös vagyon megosztása folytán a felperes megszerezte a Gy. M. út 46. szám alatti ingatlan egészének tulajdonjogát. 1986-ban az ingatlan 1/10 részének tulajdonjogát a felperes lányának, az örökhagyó anyjának ajándékozta. A felperes és lánya 1996. október 31-én az ingatlant 5 millió forintért értékesítették, amelynek vételárból 2.400.000 forintért vásárolták meg a perbeli lakásingatlant, amelynek tulajdonjoga a felperes lányának javára került bejegyzésre. Az ingatlan értékesítéséből befolyt vételárból vásárolta meg továbbá a felperes lánya 1998-ban gyermekének, az örökhagyónak a Gy. J. út 24. szám alatti ingatlant saját és házastársa holtig tartó haszonélvezeti jogával terhelten. Ez az ingatlan 1999 novemberében értékesítésre került, a befolyt vételárból az örökhagyót

900.000 forint illette meg, ami az OTP Banknál nyitott fenntartásos, gyámhatósági betétbe került.

1999-ben a felperes lánya gyermekének, az örökhagyónak ajándékozta a perbeli ingatlant a saját, valamint a felperes és házastársa holtig tartó haszonélvezeti jogával terhelten. A felperes lánya 2000. május 15. napján hunyt el.

A tényállás alapján az elsőfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a felperes Ptk. 611. § (1) bekezdésére alapított keresete részben alapos. A Legfelsőbb Bíróság PK 81. számú állásfoglalása szerint ági jellegű az az ingó vagy ingatlan vagyontárgy, amelynek vásárlásához a lemenőnek - a későbbi örökhagyónak - valamelyik felmenője adta a vételárat, mégpedig akkor is, ha a vételárat ténylegesen a felmenő fizette ki az eladónak, és akkor is ha a felmenő a lemenőnek azzal a meghagyással adta át a vételhez szükséges pénzt, hogy azon meghatározott vagyontárgyat vásároljon. Ebből a szempontból nincs jelentősége annak, hogy az ingatlan vásárlása esetén a felmenő a szerződésben sem vevőként, sem pedig ajándékozóként nem szerepel, az ingatlan-nyilvántartásba vevőként a lemenőt jegyzik be. A perbeli adatok alapján megállapítható, hogy az örökhagyó anyja az ingatlant a **Gy. M.** út 46. szám alatti ingatlan vételárából vásárolta meg, ami 9/10 részben a felperes, 1/10 részben pedig az ő tulajdonát képezte. Erre figyelemmel a perbeli ingatlan 1/10 részére az ági öröklés szabályai, a Ptk. 613. § (1) bekezdés b) pontja szerint nem terjednek ki, mert az az ági vagyontárgy értékén vásárolt vagyonnak minősül.

A perbeli ingatlan 9/10 része a PK 81. számú állásfoglalás alapján a felperes és lánya viszonyában ági vagyonnak minősül, amelynek tulajdonjogát az örökhagyó anyjától, a felperes lányától, ajándékozás jogcímén szerezte meg. A Ptk. 612. § (1) és (2) bekezdései szerint, ha sem az ági vagyontárgyak öröklésről jogosult szülő, sem szülői leszármazó nincs, a nagyszülő öröklí azt a vagyontárgyat, ami róla vagy felmenőjéről hárult az örökhagyóra. A perbeli esetben az örökhagyó édesanyja előtte elhunyt, akinek az örökhagyón kívül leszármazója nem volt, ezért a Ptk. 612. § (2) bekezdése értelmében az ági vagyontárgy öröklésére mint nagyszülő a felperes jogosult. Ezért a bíróság a perbeli ingatlan 9/10 részére ági öröklés jogcímén a felperes tulajdonjogát megállapította, ezt meghaladóan tulajdoni igényét azonban elutasította.

Az örökhagyó hagyatékába felvett gyámhatósági betétkönyvben elhelyezett pénzösszeg tekintetében megállapítható, hogy az a Gy. J. út 24. szám alatti ingatlan értékesítéséből befolyt, örökhagyót illető vételár, amelyre a Ptk. 613. § (1) bekezdés b) pontja szerint az ági öröklés szabályai nem terjednek ki, ezért a bíróság a felperes ezzel kapcsolatban előterjesztett kérelmét, mint alaptalant elutasította.

Az elsőfokú bíróság a Pp. 81. § (1) bekezdése szerint a felek részleges pernyertessége figyelembevételével rendelkezett a perköltség viseléséről. Miután mindkét fél költségmentességben részesült, a le nem rótt illetéket, valamint az eljárás során felmerült költséget az állam viseli.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben előterjesztett kérelme arra irányult, hogy az ítélőtábla az elsőfokú ítéletet megváltoztatva a keresetet teljes egészében utasítsa el és a felperest marasztalja a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 1-3. §-ai szerinti perköltségben. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság ítélete megalapozatlan és törvényt sértő. A Ptk. 611. § (1) bekezdése értelmében, ha nem az örökhagyó leszármazója a törvényes örökös, az örökhagyóra valamelyik felmenőjéről öröklés, vagy ingyenes juttatás útján hárult vagyontárgy esik ági öröklés alá. Az örökhagyó anyja nem kifejezetten ajándékba kapta a perbeli ingatlant, mert arra a felperes és házastársa holtig tartó haszonélvezeti jogot szereztek. A felperes és házastársa az ajándék visszakövetelése iránt indított perben keresetüktől elálltak, ezért a perbeli ingatlan tulajdonosa gyermekük, az örökhagyó anyja maradt, aki után az örökhagyó lett az örökös. Erre tekintettel az idézett törvényi rendelkezés alapján az ági öröklés szabályai nem foghatnak helyt abban az esetben sem, ha bizonyítottan fogadható el, hogy a perbeli ingatlan vásárlására a **Gy. M.** út 46. szám alatti ingatlan vételárának felhasználásával került sor.

Az alperes álláspontja szerint a felperes ági öröklésre alapított igénye lánya, az örökhagyó anyjának elhunytával megszűnt. A Ptk. 613. § (1) bekezdés b) pontja értelmében ugyanis az ági öröklés szabályai nem terjednek ki az ági vagyontárgy helyébe lépett, vagy annak értékén vásárolt vagyontárgyra. A PK 81. számú állásfoglalás a felperes és lánya viszonyára irányadó, ami azonban nem alkalmazható a nagyszülőnek az unoka törvényes örökösével szembeni követelésére. A BDT2005. 1288. eseti döntés kinyilatkozza, miszerint az ági vagyontárgynak fontos jellegzetessége, hogy annak az örökhagyó hagyatékában természetben kell meglennie. Ezen túlmenően a BH1977. évi 328. számú jogesetben foglaltak szerint az ági öröklésre hivatkozás mindig csak azt illeti meg, aki az öröklés sorrendjében az örökhagyó után valóban örökölné. A perbeli esetben az ági öröklésre hivatkozás a felperest nem illeti meg, mert a törvényes öröklés sorrendjében az örökhagyó után nem örökös. A felperes akkor lenne az örökhagyó örököse, ha az alperes is elhalálozna.

Az alperes fellebbezésében hivatkozott továbbá a Ptk. 612. § (1) bekezdésében írtakra, amelynek értelmezése szerint az örökhagyó édesanyja törvényes örököse volt szülei ingatlanvagyonának, ami nem előzi meg az ági öröklés szabályait. Az ági öröklésre való hivatkozásnál az öröklési sorrendet nem lehet figyelmen kívül hagyni. A többször említett PK 81. számú állásfoglalás ugyanis elvi élel leszögezi, hogy az ági öröklésre hivatkozás csak azt illeti meg, aki az öröklés sorrendjében valóban örökölné az örökhagyó után, ez pedig jelen esetben az alperessel szemben a felperes lánya, **G.M.** lett volna.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását és az alperes másodfokú perköltségben marasztalását kérte.

A fellebbezés alaptalan.

Az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló adatok alapján a tényállást helyesen állapította meg, az arra alapított érdemi döntése, valamint indokolása is megalapozott.

Az alperes fellebbezésében több alaptalan tényre hivatkozással kifogásolta az elsőfokú bíróság döntését. Minden alapot nélkülöz az az érvelése, hogy az örökhatyó anya „nem kifejezetten” ajándékba kapta a perbeli ingatlan, mert arra szülei - a felperes és házastársa - haszonélvezeti jogot szereztek. A rendelkezésre álló bizonyítékok (adásvételi szerződés, tulajdoni lap) alapján megállapítható, hogy az örökhatyó anya tehermentesen - haszonélvezeti jogtól mentesen - szerezte meg a perbeli ingatlan tulajdonját.

A felperes és házastársa lányuk, az örökhatyó anya ellen ajándék visszakövetelése iránt indítottak pert, amelyben többek között visszakövetelték a perbeli ingatlan tulajdonját is. E perben az örökhatyó anya személyes meghallgatása során beismerte, hogy a Gy. M. út 46. szám alatti ingatlan vételárából vásárolta meg saját nevére a perbeli ingatlan. Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság ezen ingatlan tulajdoni viszonyaira figyelemmel a PK 81. állásfoglalásban kifejtettek alapján helytállóan állapította meg, hogy a perbeli ingatlan 9/10 része a felperes részéről az örökhatyó anyjának adott ajándéknak minősül.

Az alperes hivatkozásával ellentétben a felperes és házastársa az ajándék visszakövetelése iránt indított perben keresetüktől nem álltak el, lányukkal a jogvitát peren kívüli megállapodással rendezték és közösen kérték a per szünetelését. Mivel egyik fél sem kérte az eljárás folytatását, a per a szünetelési idő leteltével megszűnt. A felek peren kívüli megállapodásának tartalmából kitűnően jogvitájukat akként rendezték, hogy a felperes lánya a perbeli ingatlan a saját, valamint szülei - a felperes és házastársa - haszonélvezeti jogával terhelten, az akkor még kiskorú gyermekének, az örökhatyónak ajándékozta. Ennek megfelelően a perbeli ingatlanra ajándék jogcímén került bejegyzésre az örökhatyó tulajdonjoga, az adott személyek holtig tartó haszonélvezeti jogával terhelten. Ezért téves az alperes hivatkozása a tekintetben is, hogy a perbeli ingatlan a felperes lányának tulajdonában maradt, aki után azt az örökhatyó megörökölte.

A rendelkezésre álló adatok alapján megállapítható, hogy az ingatlan a felperesről ingyenes juttatás útján háramlott először lányára, majd unokájára, az örökhatyóra, ami ezért ági vagyonnak minősül. Téves az a fellebbezési érvelés, miszerint a Ptk. 613. § (1) bekezdés b) pontjában foglaltak alapján a felperes ági öröklési igénye lánya halálával megszűnt, és az ági öröklésre vonatkozó rendelkezések az örökhatyó hagyatékára nem terjednek ki. A hivatkozott Ptk. 613. § (1) bekezdés b) pontja szerint az ági öröklés szabályai az ági vagyon helyébe lépett, vagy az ági vagyontárgy értékén vásárolt vagyontárgyra nem terjednek ki. A perbeli esetben azonban a felperesről a lányára, majd unokájára ingyenes juttatásként háramló ingatlan az örökhatyó hagyatékában, természetben meglévő vagyontárgy.

Részben értelmezhetetlen, továbbá megalapozatlan a fellebbezésnek a felperes ági örökös minőségét cáfoló okfejtése. A Ptk. 611. § (1) bekezdése értelmében, ha nem az örökhagyó leszármazója a törvényes örökös, az örökhagyóra valamelyik felmenőjéről öröklés vagy ingyenes juttatás útján hárult vagyontárgy ági öröklés alá esik. Ebből következően az örökhagyó hagyatékának örököse az ági és szerzeményi vagyon tekintetében eltérő lehet, a szerzeményi vagyon öröklésére a törvényes öröklés általános szabályai szerinti, az ági vagyon öröklésére pedig az ági örökös jogosult. A perbeli esetben az örökhagyónak leszármazója, házastársa nem volt, anyja előtte hunyt el, ezáltal szerzeményi vagyonának örököse a Ptk. 608. § (2) és (3) bekezdései alapján apja, az alperes, az ági vagyon örököse pedig a Ptk. 612. § (2) bekezdése értelmében a felperes. Helytállóan értelmezte az alperes az ági öröklés szabályait a tekintetben, hogy a perbeli ingatlan ági örököse elsősorban az örökhagyó anyja lett volna, mert az róla háramlott ingyenesen az örökhagyóra. Az örökhagyó anyja azonban gyermeke előtt elhunyt, ezáltal az öröklésből kiesett, amelyre figyelemmel a Ptk. 612. § (2) bekezdésének értelmében a kieső szülő helyén nagyszülőként a felperes jogosult a róla ingyenesen háramló ági vagyon öröklésére. Erre tekintettel téves az alperes hivatkozása, hogy az öröklés rendje szerint az alperes megelőzi a felperest, aki az örökhagyó után csak az alperes halála esetén örökölhethetne.

A kifejtettek alapján az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése szerint helybenhagyta. Pervesztességére figyelemmel a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperest a felperes részére másodfokú perköltséggént a képviselétével felmerült ügyvédi munkadíj megfizetésére. Ennek összegét az ítéltábla a képviselő kifejtett tevékenységének mérlegelésével határozta meg, ami áfát nem tartalmaz.

Budapest, 2011. február 10.

Fermanné dr. Polák Zita s.k.
a tanács elnöke

Dr. Hegedűs Mária s.k.
előadó bírő

Dr. Baloginé dr. Faiszt Judit s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:

